

Between Tradition and Modernity in Adult Education Tradițional și modern în educația adulților

Maria ANGHELUȚĂ, Casa Corpului Didactic Suceava

Abstract

Modern active methods (guided instruction, simulations, case study, role-play, training groups) are analyzed from the point of view of their effects in the domain of adult education. These methods are especially useful and efficient in achieving the goals set by the „Memorandum on Lifelong Learning” of the European Commission and are materialized in programs of professional training and development such as Socrates II, Leonardo da Vinci II, or Youth.

Rezumat

Metodele active moderne (instruirea dirijată, instruirea pe simulator, studiul de caz, jocul de rol, grupul de instruire) sunt analizate din perspectiva efectelor lor în câmpul educației adulților. Aceste metode sunt deosebit utile și eficiente în îndeplinirea obiectivelor stabilite în „Memorandumul asupra învățării permanente” al Comunității europene și se concretizează în programe de pregătire și perfecționare profesională de tipul Socrates II, Leonardo da Vinci II, sau Youth.

Plecând de la principiile pedagogiei pentru adulți¹ :

- definirea riguroasă a scopului concret, în funcție de tipul formării,
- responsabilitatea personală a cursantului,
- modificarea relației formator – cursant,
- utilizarea rațională a energiilor grupului,
- tratarea problemelor umane legate de pregătirea adulților,
- alegerea animatorilor de seminarii în funcție de problemele abordate,

putem vorbi despre educația adulților prin metode tradiționale și metode moderne. Dacă până nu demult educația adulților se făcea “Profesorul predă – cursantul audiază și notează”, acum metodele active câștigă tot mai mult teren. Astfel: *instruirea dirijată* pe situații reale, instruirea pe *simulatori*, *studiul de caz*, *jocul de rol*, *grupul de instruire* au devenit metodele utilizate în mod curent în educația adulților, dar și a elevilor.

Se pune din ce în ce mai mult accentul pe *formele sociale* ale predării învățării (dezvoltarea relațiilor, învățarea rolurilor sociale, lucrul pe grupe de interes). Metoda *cazului* este des utilizată în lucrul cu adulții deoarece, prin etapele pe care le parcurge (înțelegerea problemei, strângerea și evaluarea informațiilor, explorarea și dezvoltarea alternativelor, luarea deciziei, apărarea hotărârii), oferă cursantului o modalitate de abordare a situațiilor reale.

Din ce în ce mai des se practică discuțiile înainte de cursuri, vizita colegială la activitățile celorlalți formatori, discuțiile după cursuri, ca un schimb de experiență și un schimb de opinii între participanții la procesul de instruire.

“Strategia națională de dezvoltare a resurselor umane” consideră că o problemă prioritară “pentru a asigura coerența, consistența și aplicabilitatea unei strategii în domeniul formării profesionale continue”, România are nevoie de o *Lege a formării profesionale a adulților* care să armonizeze articolele de legi referitoare al situații particulare, integrându-le într-o viziune de ansamblu”.

Problema formării formatorilor pentru educația adulților a stat mereu în atenția guvernanților, dar numai sistemul de formare continuă a personalului didactic are o structură instituționalizată specializată care coordonează din punct de vedere metodologic formarea formatorilor.

Dacă formarea continuă în domeniul managementului se făcea și înainte și se face și acum în centre de perfecționare sau în centre de formare managerială, nu același lucru putem spune despre majoritatea profesiilor de pe piața muncii. De aceea se impune un parteneriat tripartit (Guvern, patronat, sindicate), pentru a coopera la nivel național, regional și local în scopul corelării activității furnizorilor consacrați de formare continuă (universități, centre de calificare și perfecționare) cu alți potențiali furnizori, care să propună programe de formare la cerere, pe probleme specifice.

Planul de pregătire și perfecționare profesională² trebuie să cuprindă modul de recrutare a participanților la cursuri, derularea programelor, controlul și evaluarea lor, perfecționarea managerilor. Modelul tradițional de pregătire urmărea ca prin forme clasice de învățare (memorare și reproducere), salariații să-si însușească noi cunoștințe și metode de muncă. Modelele moderne de training vizează modelarea comportamentului salariatului. Ședințele de pregătire pot începe cu vizionarea unor filme, discuții pe marginea acestora, apelând la experiența de muncă a participanților.

“Memorandumul asupra învățării permanente”³ declanșează acțiunea în favoarea învățării permanente prin cele șase mesaje cheie: noi competențe de bază pentru toți, realizarea unor investiții superioare în resursele umane, încurajarea inovației în predare și învățare, valorificarea învățării, regândirea orientării și consilierii, învățarea la domiciliu.

Inițiativele particulare la nivel european au în vedere prioritățile privind sistemele de învățare din Europa. Inițiativa *eLearning* (învățarea prin Internet) are ca scop ridicarea nivelului alfabetizării digitale și echiparea școlilor, a profesorilor și elevilor cu materiale necesare, deprinderi profesionale și suport tehnic pentru folosirea eficientă a ICT. Programele de acțiune cele mai cunoscute sunt: SOCRATES II, LEONARDO DA VINCI II și YOUTH. Acestea finanțează activități ale proiectelor pilot derulate în parteneriat, fiind instrumente pentru dezvoltarea dimensiunii europene a învățării permanente.

Revenind la sistemul românesc de formare continuă, utilizarea calculatoarelor și a soft-ului educațional încep să devină obișnuințe în peisajul învățământului și al formării. În România există software realizat în licee alături de produse străine. Prin software educațional înțelegem programe proiectate după coordonate pedagogice, care urmăresc obiective comportamentale, au un conținut specific, adecvat obiectului de învățământ (vezi dotările CCD).

¹ Roger Muccelli, Metode active în pedagogia adulților, E.D.P., București, 1982

² V. Cornescu, C. Bonciu, Managementul resurselor umane, Editura TREI, București, 1999, p.38

³ Comisi comunităților europene, Memorandum asupra învățării permanente, Brussels, 30.10.2000

Soft-urile de exersare, soft-urile de predare a unor cunoștințe noi , simulatoarele, testele de cunoștințe și jocurile educative sunt câteva modalități de utilizare ale clasă a computerelor.

O taxonomie a soft-ului utilizat în învățământ⁴, având drept criteriu opoziția dintre învățământul centrat pe elev și auxiliar al profesorului, P.Gorny clasifică soft-ul în:

- suporturi pentru open learning (sisteme de programare și sisteme de modelare dinamică, instrumente pentru structurarea cunoașterii prin organizarea datelor, sisteme de comunicare)
- învățare prin descoperire dirijată (sisteme de simulare, jocuri didactice, sisteme de monitorizare a proceselor, sisteme tutoriale inteligente)
- resurse pentru predare și învățare (tabla electronică, multimedia, tutoriale)
- auxiliare pentru managementul educațional și pentru administrarea unităților școlare.

Instruire deschisă la distanță este o șansă creșterea eficienței în instruire cu costuri scăzute. Nu trebuie uitat că educația pregătește individul pentru societate, deci educația modernă are o responsabilitate importantă în formarea aptitudinilor, autonomiei, flexibilității, capacității de comunicare, stimulând autoinstruirea.

Învățământul deschis la distanță se adaptează necesităților adulților care nu au timp, au un grad diferit de instruire și o capacitate diferită de asimilare. Implementarea tehnologiei moderne conduce la creșterea costurilor pe termen scurt.

Bibliografie

- Roger Muccelli, Metode active în pedagogia adulților, E.D.P., București, 1982
V. Cornescu, C. Bonciu, Managementul resurselor umane, Editura TREI , București, 1999, p.38
Comisia comunităților europene, Memorandum asupra învățării permanente, Brussels, 30.10.2000
Computerword Romania, nr.16 (86), Problematika soft-ului educațional
Strategia națională de dezvoltare a resurselor umane
Cornelia Costin, Politicile culturale și calitatea vieții, Editura de Vest, Timișoara, 1996

⁴ Computerword Romania, nr.16 (86), Problematika soft-ului educațional